

Waarom niet eens een film tonen als activiteit voor je oudste leden of als ontspannende activiteit van de leiding? Onderstaande films bieden op een toegankelijke wijze een goede kijk op het thema armoede. Nadien kunnen jullie nog wat napraten over het onderwerp.

Rosetta

Luc & Jean-Pierre Dardenne

België, 1999

Rosetta woont met haar moeder, die door drank volledig ondermijnd is en afhankelijk is van haar opgroeiende dochter, in een caravan op een afgelegen camping. Wanneer Rosetta ontslagen wordt op haar werk, bijt ze fel van zich af: ze heeft alles verloren en voelt zich mislukt omdat ze zo onrechtvaardig wordt behandeld. Ze wil, zoals iedereen, een normaal leven kunnen leiden. Daar heeft ze alles voor over. Haar mislukkingen maken haar tegenover iedereen wantrouwig, ook tegenover een jonge wafelbakker die contact met haar zoekt. Rosetta zoekt niet alleen werk maar wil zeker niet in hetzelfde zwarte gat gezogen worden als haar moeder. Ze wil haar lot in eigen handen nemen, zich een plaats verwerven in de maatschappij. Ze vecht niet alleen tegen armoede, waar ze zich niet bij wil neerleggen, maar ook tegen de morele, psychologische en menselijke aftakeling waarvan haar moeder het symbool is. Ze lijkt niemand toe te laten in haar leven, ook niet als de wafeljongen haar een baantje bezorgt in zijn kraam. Rosetta gunt zichzelf geen rust, geen plezier. Ze gaat zover in haar obsessie dat ze de jongen, die een deel van de wafelverkoop in eigen zak steekt, verklikt bij zijn baas. Ze speelt het hard, net zoals het er in de maatschappij aan toe gaat. Ieder voor zich.

Rosetta is geen film die wil oordelen, maar een film over de soms uitzichtloze strijd van een jong meisje. Een meisje dat in voortdurend gevecht is met zichzelf, de armoede, haar omgeving, de maatschappij.

Ladybird Ladybird

Ken Loach

Groot-Brittannië, 1993

Prangend relaas, gebaseerd op ware feiten, van het compromisloze gevecht van 'n vrouw voor haar kinderen en haar eigen waardigheid. Maggy's vier kinderen zijn haar afgenomen door de kinderbescherming. Deze alleenstaande moeder, die alleen maar een brutale mannenwereld kende, probeert samen met Jorge, 'n politiek vluchteling, een nieuw leven op te bouwen.

L'enfant

Pierre en Luc Dardenne

België/Fr., 2005

Bruno, is twintig jaar. Sonia, pas achttien. Ze leven allebei van het kindergeld van Sonia maar ook van de diefstallen van Bruno's jonge bende. Sonia is net bevallen van Jimmy, hun kind. Hoe kan Bruno nu al vader worden? Hij heeft geen enkele stabiliteit. Hij kijkt nooit verder dan één dag vooruit. Hij die enkel oog heeft voor geld en zijn kleine deals...

Azur en Asmar

Michel Ocelot

Frankrijk, 2006

Lang geleden werden twee kinderen verzorgd en grootgebracht door een voedster. Azur, blond met blauwe ogen, zoon van de kasteelheer, en Asmar, bruin met zwarte ogen, zoon van de min. De kinderen, die opgroeien als broers, worden brutaal gescheiden. Maar Azur, getekend door de legende van de Fee van de Djins die zijn min hem vertelde, rust niet voor hij haar terugvindt. De twee zoogbroeders, die intussen opgegroeid zijn, gaan elk apart op zoek naar de Fee. Op hun tocht ontdekken ze toverachtige streken die zowel gevaren als wonderen herbergen...

Saint of Fort Washington

Tim Hunter

V.S., 1993

Enkele weken uit het leven van twee New Yorkse daklozen, de grote, oude zwarte Jerry (Glover) en de jonge schizofrene blanke Matthew (Dillon). Zij proberen aan de kost te komen door op drukke kruispunten autoruiten te wassen, tot de politie hen wegjaagt. De nachten brengen ze door in de Fort Washington Armory, waar de filmtitel naar verwijst. Het is een van die gigantische slaapzalen voor zeventienhonderd daklozen, waar het erop aan komt narigheid te vermijden door de plaatselijke criminelen van je af te houden. Dit lukt niet zonder slag of stoot. Een kijkje achter de façade van de American Dream, maar tegelijkertijd een mooie film over vriendschap en solidariteit.

Raining Stones

Ken Loach

Groot-Brittannië, 1993

Deze film speelt zich af in Manchester, een grootstad in verval, zwaar getroffen door de economische crisis. Werkloosheid, armoede en marginaliteit zijn niet meer weg te denken uit de West-Europese industriesteden die hun werknemers dumpen in gore voorsteden. Voor sommigen zijn ze zelfs decor geworden. Zeker in de Engelse steden, waar de oerconservatieve Thatcher-politiek met de grove borstel de weg ruimde voor een nietsontziende markteconomie.

Twee werklozen, Bob en Tommy, zijn bereid alle mogelijke en onmogelijke klussen op te knappen om hun gezinnen te onderhouden. Alleen via zwartwerk kunnen ze het hoofd boven

water houden. Bobs dochtertje kijkt uit naar haar plechtige communie, wat zowat het entreekaartje is om in de gemeenschap geaccepteerd te worden en het bewijs levert dat men niet moet onderdoen voor de symbolen van de middenklasse. Maar Bob heeft geen geld om zijn dochtertje een prachtige jurk en nieuwe schoenen te kopen. Bovendien is hij te fier om tweedehandskleden te aanvaarden van de pastoor die hem wil helpen. Tot overmaat van ramp wordt zijn bestelwagen gestolen, waardoor hij helemaal geen klusjes meer kan opknappen, zijn enige broodwinning. Hij besluit geld te lenen, maar raakt hierdoor van de regen in de drop, in de strikken van gewetenloze geldschieters... Zijn vrouw staat steviger in haar schoenen, is realistischer en evenwichtiger. Ze is ook de enige die beseft wat ze te verdedigen heeft: geen schone schijn, maar haar kind, tegen de criminele woekeraars. Ze kan de toestand relativeren, ze houdt niet van het pathetisch gedrag van haar man die in al zijn naïviteit probeert rechtop te blijven in de vuilnisbak, zich laat vernederen en als een lucifer knakt omdat hij niet kan weerstaan aan de sociale druk van een society-gebeuren, de plechtige communie. Wanneer vrouw en dochter door de woekeraars fysiek worden bedreigd, is voor Bob de maat vol. Hij besluit het recht in eigen handen te nemen en op eigen houtje af te rekenen met de woekeraars. Maar dit loopt slecht af...

Linha de Passe

Walter Salles & Daniela Thomas

Frankrijk, 2008

"Linha de passe" speelt zich af in São Paulo, een van de meest chaotische steden ter wereld. In deze miljoenenstad proberen vier jonge, vaderloze broers hun weg te vinden in het leven. Denis, de oudste, is een van de 300 000 loopjongens op brommertjes die de straten doorkruisen om aan de kost te komen. Dario, een getalenteerd voetballer, hoopt dat hij via de sport een beter leven kan opbouwen. Dinho zoekt zijn toevlucht in een evangelische kerk. En de jongste, Reginaldo, rijdt de hele dag met de bus om zijn vader terug te vinden. Hun moeder Cleuza, die alweer zwanger is, heeft het niet gemakkelijk om haar vier zonen – van verschillende vaders – alleen op te voeden. Hoe wanhopig ze soms ook is, toch steunt ze hen altijd onvoorwaardelijk. Allemaal zoeken ze een oplossing voor hun uitzichtloze situatie en staan symbool voor de Braziliaanse samenleving in nood en in volle identiteitscrisis.

Les Barons

Nabil Ben Yadir

België, 2009

Drie Marokkaanse vrienden in Molenbeek, Hassan, Aziz en Mounir, brengen hun dagen door met zo veel, zo lang en zo goed mogelijk nietsdoen. Het maakt namelijk deel uit van hun levensfilosofie, die van 'de baronnen' en die zegt dat ieder mens een beperkt stappenkrediet heeft. Vooral niet teveel doen dus, want elke stap is er één dichter bij je dood.

“Wij, baronnen, weten dit van bij het begin. De meest ambitieuze baron, ben ik, Hassan. Ik droom ervan de mensen te doen lachen en van stand-up comedian mijn beroep te maken. Maar voor mijn vader is dit geen echt beroep. Buschauffeur wel daarentegen, een beroep met

een loonfiche aan het eind van de maand. Bovendien is dit bij ons ongepast, op scène staan, de mensen doen lachen door over je familie en je vrienden te praten. Vooral in de ogen van Mounir, de echte baron, de oudste onder ons, mijn voornaamste inspiratiebron en de broer van de prachtige Malika. Bij ons geldt: raak niet aan de zus van je vriend want ze is zoals een vriend met lang haar.”

Capitalism: a love story

Michael Moore

VS, 2009

Tom is net 16 geworden en krijgt geen steungeld meer. Op zoek naar een leven neemt hij vanuit een stadje in de Midlands de trein naar de wereldstad Londen. In Somers Town, een buurt vlak bij het station van St.-Pancras, ontmoet hij Marek, een jonge Poolse immigrant, die er maar wat rondhangt. De twee jongens zijn elkaars tegenpolen: Tom is extravert en een en al branie; Marek, ontluikend fotograaf die bij zijn strenge vader woont, is melancholisch en in zichzelf gekeerd. Terwijl de beide jongens onderweg ook op hetzelfde meisje verliefd worden, groeit de vriendschap moeizaam maar zeker.

Somers Town werd in zwart-wit gedraaid in het hedendaagse Londen en is een film over ongestuvrijke wijken, gebroken gezinnen en eenzaamheid die alleen verzacht kan worden door vriendschap. Shane Meadows toont opnieuw aan dat hij de ware opvolger en erfgenaam van Ken Loach en Mike Leigh is.

Michael Moore werpt een blik op de wereldwijde financiële crisis en de invloed die de heerschappij van de grote bedrijven heeft op het dagelijks leven van de gewone Amerikaan.

In het najaar van 2008 kreeg het kapitalistische systeem een stevige opdonder, maar het is weinig waarschijnlijk dat deze vorm van markteconomie ooit zal verdwijnen. Sinds de jaren '80 heeft het kapitalisme zich stevig genesteld in de Westerse maatschappij. Vooral in de Verenigde Staten heeft de honger naar geld de Amerikaanse droom veranderd in een nachtmerrie waarin gezinnen hun werk, spaargeld en huizen kwijtraken. Hier zijn de uitwassen van het systeem het meest extreem: jongeren worden veroordeeld om het rendement van een private gevangenis omhoog te stuwen, lijnpiloten die op voedselbonnen leven, bedrijven die verdienen aan het overlijden van hun werknemers omdat ze een deal afsloten met de verzekeringsmaatschappijen. De gevolgen van ongebreideld kapitalisme zijn zichtbaar op straat, maar wie ligt er aan de oorzaak?

De helaasheid der dingen

Felix Van Groeningen

België, 2009

Zuipen is voor de familie Strobbe uit ‘de Helaasheid der Dingen’ een way of life. De 13-jarige Gunther Strobbe (Kenneth Vanbaeden) woont met zijn vader Celle (Koen De Graeve) en drie nonkels Breejen, Petrol en Koen bij zijn grootmoeder in Reetveerdegem, in de buurt van Aalst. Een echte Strobbe herken je aan de lengte van zijn nektapijt en de marginale hoeveelheid bier die hij in zijn keel kan gieten en er een paar uur later weer uit kan kotsen. Niet bepaald de gezondste omgeving om in op te groeien. Op school is Gunther ook al geen held, hij krijgt veel strafwerk en het ziet ernaar uit dat hij in de voetsporen van zijn vader zal treden en eeuwig zal vieren dat er niets te vieren valt. Tot Gunther straf schrijven leuk begint te vinden en hij in het schrijven een achterpoortje ontdekt om te ontsnappen aan de helaasheid der dingen...

ça commence aujourd’hui

Bertrand Tavernier

Frankrijk, 1999

Daniel Lefebre is directeur van een lagere school in Hernaing, een dorp in Noord-Frankrijk. Voor Daniel, een mijnwerkerszoon, is lesgeven een passie. Hij werkt in een regio die ooit welvarend was maar nu geplaagd wordt door schrijnende werkloosheid. Zijn collega’s zijn minstens zo bekwaam en toegewijd en samen proberen ze het beste uit de kinderen te halen en hen spelenderwijs de nodige vaardigheden bij te brengen.

Op een avond komt mevrouw Henry haar dochtertje Laetitia van school ophalen. Ze is veel later dan gewoonlijk. Als ze haar kind wil knuffelen, valt ze op de grond. Ze blijkt stomdronken te zijn. Uit schaamte vlucht ze weg en laat ze Laetitia en een jonger zusje alleen achter. Daniel roept de hulp in van de Sociale Dienst. Zij sturen hem echter met een kluitje in het riet, waarna hij besluit de kinderen zelf naar huis te brengen, hoewel dat tegen de schoolvoorschriften indruist. Dit voorval heeft veel gevolgen. Door de wijze waarop hij het voor de kinderen en hun sociaal zwakke ouders opneemt, komt hij in conflict met het schoolbestuur en plaatselijke politici. Maar Daniel is vastbesloten in zijn strijd voor een betere toekomst voor zijn leerlingen. In zijn strijd wordt hij bijgestaan door zijn partner en beeldhouwster Valeria en Samia, die bij de Sociale Dienst werkt.

Rosie, mijn leven als een blokkenkind

Patrice Toye

België, 1998

De 13-jarige Rosie zit in een gesloten instelling en heeft absoluut geen spijt van het misdrijf dat ze heeft gepleegd. In de loop van dit veelvuldig bekroond speelfilmdebuut van Patrice Toye wordt langzaam duidelijk wat Rosie heeft gedaan.

Samen met haar moeder woont Rosie in een benauwde, kleine flat in een sombere Antwerpse buitenwijk. Haar vader kent ze blijkbaar niet. Ze probeert de harde werkelijkheid te ontvluchten door op te gaan in een eigen droomwereld waarin ze zelfs de prins op het witte paard vindt, die haar eeuwige trouw beloofde. In de werkelijkheid moet Rosie haar jonge

moeder met zus aanspreken vanwege de nieuwe man in haar leven. Als ook Rosie's gokverslaafde oom bij hen intrekt wordt de flat veel te klein.

Episode 3 – Enjoy Poverty

Renzo Martens

Nederland, 2008

Episode III – ‘Enjoy Poverty’ peilt naar de emotionele en economische waarde van Afrika's meest lucratieve exportartikel: gefilmde armoede. Zoals ook voor de meer traditionele Afrikaanse exportproducten – cacao, goud – het geval is, worden de leveranciers allesbehalve beter van hun nieuwe Afrikaanse handelswaar. Diep in het Congolese binnenland lanceerde de Nederlandse kunstenaar Renzo Martens een bewustmakingsprogramma om bij armen het besef aan te wakkeren dat armoede de voornaamste grondstof is die zij kunnen verzilveren. Martens ondernam gedurende jaren op eigen houtje een epische tocht. Episode III - ‘Enjoy Poverty’, een combinatie van onderzoeksjournalistiek, satire en een zelfbewuste, eigenzinnige blik, is een ingenieus en provocatief werk dat vaak ironisch en hilarisch is, terwijl de spiegel die het ons voorhoudt door en door triestig is.

Precious

Lee Daniëls,

V.S., 2009

In 1987 is Claireece Precious Jones 16 jaar oud. Ze is een zwart meisje dat lijdt aan overgewicht en een analfabeet is. Ze woont samen met haar moeder Mary, een disfunctionele huisvrouw, in Harlem. Precious werd al twee keer door haar vader Carl bezwangerd en ook haar moeder maakt misbruik van haar. Bovendien wordt ze van school gestuurd omdat ze zwanger is van haar tweede kind.

Om aan alle ellende te ontsnappen, duikt ze onder in een fantasiewereld. Ze beeldt zich een nieuwe, betere wereld in. Zo praat ze met foto's die tot leven komen in haar hoofd. Wanneer ze uiteindelijk in een nieuwe school belandt, krijgt haar leven een nieuwe duw in de rug. Haar leerkracht, juffrouw Blu Rain, is erg lief voor haar, net als de sociale medewerkster Weiss. Maar dan moet Precious bevallen. Haar pasgeboren zoon krijgt de naam Abdul. Haar zoon geeft haar leven meer betekenis en dus besluit ze niet langer samen te wonen met haar moeder. Ze vlucht en vindt onderdak in haar klaslokaal. Later verneemt Precious dat haar vader gestorven is aan aids. Zelf is ze ook besmet met het HIV. Toch besluit ze de moed niet op te geven. Want ze wil absoluut een beter leven.